

Billedet er beskåret.

CARL OG ANNE MARIE

Af *Marianne Weigel*

I år fylder musikeren og komponisten Carl Nielsen 150 år (1865-1931). Hans musik er kendt i hele verden. I Højskolesangbogen, som er kendt af alle danskere, er han den mest benyttede komponist. Carl Nielsen ER stor. Historisk Samfund for Fyn vil gerne være med til at hylde denne berømte mand. Men også hans hustru Anne Marie (1863-1945) født Brodersen, fordi hun både med sit arbejde som billedhugger, sin aktive indsats for kvindelige kunstnere og i sin livsform kæmpede for og var et forbillede for kvinders stilling i samfundet. I år er det 100 år siden, kvinderne fik stemmeret og blev valgbare til folketinget og landstinget. Anne Marie var en af brikkerne i denne kamp.

Både Carl og Anne Marie havde måttet kæmpe sig frem i et ulige samfund, han som barn af fattige forældre, hun som pige i en verden, hvor kvindens plads var i hjemmet. Modet, viljen og evnerne havde de til at arbejde og komme frem med deres kunst. I 1891 mødte de hinanden i Paris, to måneder senere var de gift, ægteskabet var heftigt, det skulle rumme tre børn og to fantastiske karrierer.

Anne Marie Carl-Nielsen blev bl.a. med sin rytterstatue af kong Christian IX, der står på ridebanen ved Christiansborg, Danmarks første store kvindelige billedhugger.

Desuden er hun kendt for sine buster og skulpturer af dyr. Hun var født og opvokset på en stor gård med masser af dyr og har skildret dem med et utroligt blik for deres former, proportioner og adfærd. Hun var fortrolig med dem alle. Se bare de efterfølgende billeder af en stor tyr og store heste. Hun kunne tumle dem og SE dem.

I lang tid arbejdede Anne Marie i Grækenland med de antikke friser, og i årevis var hun i Tyskland for at skabe hesten til rytterstatuen. Carl savnede hende og skrev mange breve, hvori han bad hende komme

hjem. Men hun valgte igen og igen sit kunstneriske arbejde frem for ægteskab og børn, med sin livsform var hun den frie kvinde et forbillede.

Anne Marie Carl-Nielsen tog sig også tid til at gå ind i arbejdet for flere muligheder for kvinder, dels politisk med hensyn til valgretten, dels for undervisning og anerkendelse af kvindelige kunstnere. Blandt andet sluttede hun op om Kvindelige Kunstneres Samfund i 1916 sammen med Marie Henriques, Anna Ancher og Helvig Kinch. KKS's arkiv viser talrige spor fra hendes arbejde for kvindernes muligheder og anerkendelse på alle planer.

Allerede fra midt i 1880'erne udgjorde Anne Marie, Agnes Lunn og Anna Ancher en markant gruppe, der med protestskrivelser og underskriftsindsamlinger kæmpede aktivt for kvindernes ligestilling. I 1912 blev Anne Marie Carl-Nielsen det første kvindelige medlem af Akadimirådet. Hun ønskede, at kvinderne skulle ses som kunstnere og ikke som kvindelige kunstnere.

De sidste par år er der udkommet mange gode bøger om Anne Marie og Carl Nielsen. Fynske Årbøger vil derfor fejre ægteparret med en lille billedkavalkade og ellers henviser til den omfattende litteratur.

Der eksisterer ikke mange fotografier, hvor Anne Marie og Carl Nielsen begge optræder, men som det fremgår af de efterfølgende billeder, blev Carl gerne inviteret indenfor i Anne Maries arbejdende univers. Det er bemærkelsesværdigt, at billederne viser en kvinde, der ser ud i verden, mens det er manden, der ser på hende. Dette er tydeligvis en kvinde, der agerer og ikke lader sig undertrykke!

Billedreferencer

Side 100: Carl og Anne Marie ca. 1905
neg. 16278. - skan 501175. - P000084,
KB.

Side 102: Carl Nielsen og Anne Marie Bro-
dersens bryllupsbillede, 1891, Fotograf
F. Riise, billedId: 76287, OBM.
Carl Nielsen og Anne Marie, 1891, bil-
ledID 76503, OBM.

Side 103: Carl og Anne Marie med deres tre
børn Hans Børge, Anne Marie og Irme-
lin i J.F Willumsens atelier.

Carl og Anne Marie med børnene i
hjemmet, uden år, KB.

Side 104: Carl og Anne Marie med deres tre
børn i hendes værksted, uden år, bille-
dID71672, OBM.

Carl og Anne Marie med bl. a. kunstne-
ren Agnes Lunn, uden år, KB.

Side 105: Med den græske frise, 1903
(genfoto af Ole Lund Jensen) BilledID
141006, OBM.

Carl og Anne Marie med tyr, KB.
Carl og Anne Marie, KB.

Side 106: Carl og Anne Marie foran ryt-
terstatuen af Chr. 9. i det midlertidige
atelier i elektricitetsværkets kedelhus i
Gothersgade, Kbh. efteråret 1922, bil-
ledID 76479, OBM.

Carl og Anne Marie i hjemmet, uden år KB

Side 107: Carl og Anne Marie i haven på
Vodroffsvej, Kbh. Uden år, billedID
71253 OBM.

Carl og Anne Marie, portræt, billedID
70933 OBM.

